

9. brodski simpozij o alkoholizmu, kockanju i modernim ovisnostima

„Utjecaj korona - krize na prevenciju i liječenje ovisnosti“

Slavonski Brod, 25. – 26. studenog 2021. godine

Organizatori:

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Medicinski fakultet Osijek, Katedra za javno zdravstvo

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO BRODSKO – POSAVSKE ŽUPANIJE

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

KNJIGA SAŽETAKA

Studeni, 2021.

ISSN 2623-6583

Urednički odbor:

prof.dr.sc. Maja Miškulin, dr. med.
izv.prof.prim.dr.sc. Ante Cvitković, dr.med.
Senka Gabud Gjurčević, dr.med.

Stručni odbor:

prof.dr.sc. Maja Miškulin, dr. med
izv.prof.prim.dr.sc. Ante Cvitković, dr.med.
Senka Gabud Gjurčević, dr.med.
Ana Kolovrat, dr.med.

Organizacijski odbor:

Tamara Brezičević, dipl. soc.radnica
Senka Gabud Gjurčević, dr.med.
Ana Kolovrat, dr.med.
Biljana Vasilevski Rački, prof.psihologije
Ivana Zovak, mag.psych.
Ljubica Bikčević, med.sestra
Marina Ošap, med.sestra

SADRŽAJ

BIOGRAFIJE POZVANIH PREDAVAČA

1. ANTE BAGARIĆ.....	6
2. SMILJA BAGARIĆ	7
3. DAVOR BODOR.....	8
4. GORDANA BULJAN FLANDER.....	9
5. DALIBOR DOLEŽAL.....	11
6. MIRJANA ORBAN.....	13

POZVANA PREDAVANJA

1. ONLINE PSIHOTERAPIJA.....	15
2. NOVE PSIHOAKTIVNE TVARI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
3. OVISNOST O KOCKANJU I IGRANJE IGRA NA SREĆU TIJEKOM KORONAKRIZE.....	17
4. UTJECAJ PANDEMIJE COVID 19 BOLESTI NA MENTALNO ZDRAVLJE DJECE I RODITELJA.....	19
5. UTJECAJ KORONA KRIZE NA LIJEČENJE OVISNOSTI O PSIHOAKTIVNIM TVARIMA.....	20
6. UTJECAJ COVIDA NA MENTALNO ZDRAVLJE, PRVENSTVENO MENTALNO ZDRALJE DJECE I MLADIH.....	21

USMENA IZLAGANJA

1. VIRTUALNI SVIJET I RAZVOJ PROBLEMA U PONAŠANJU KOD DJECE U DOBA PANDEMIJE COVID-1923
2. UTJECAJ PANDEMIJE COVID 19 NA OVISNOST O INTERNETU.....24
3. UTJECAJ COVID19 NA OBRASCE UPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA.....26
4. NAJBOLJI JA – SVEOBUHVAATNI PROGRAM SELEKTIVNE PREVENCIJE OVISNOSTI.....27

POSTER PREZENTACIJE

1. LEGOSI U CENTRU – ZAOKRUŽENA PRIČA.....29

BIOGRAFIJE POZVANIH PREDAVAČA

Prof. dr. sc. ANTE BAGARIĆ, dr. med. spec. psihijatrije

KB Vrapče, Zavod za liječenje ovisnosti

Prof.dr.sc. Ante Bagarić rođen je 1960. godine.

Specijalist psihijatar. Subspecijalist adiktolog i psihoterapeut.

Područja djelovanja u psihijatriji: adiktologija, forenzička psihijatrija, psihoterapija.

Radi u Klinici za psihijatru Vrapče na mjestu pročelnika Zavoda za liječenje ovisnosti.

SMILJA BAGARIĆ, univ. spec. polit.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb

Služba za suzbijanje zlouporabe droga

Smilja Bagarić je magistar politologije, specijalist za nacionalnu sigurnost. Zadnjih devet godina se bavi problematikom droga s posebnim naglaskom na nove psihoaktivne tvari. Sudjelovala je na više međunarodnih i nacionalnih konferencija koje se bave problematikom droga. Voditeljica je Odsjeka za Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Službi za suzbijanje zlouporabe droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Dr. sc. DAVOR BODOR, dr. med. specijalist psihijatar, subspecijalist alkoholizma i drugih ovisnosti

Psihijatrijska bolnica „Sveti Ivan“, Zagreb

dr. sc. Davor Bodor, dr. med rođen 21. veljače 1978.g.

1997.-2003. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

2003. Državni ispit za doktora medicine – pripravnika

2011. Specijalistički ispit iz psihijatrije za zvanje specijalista psihijatar

2011. Poslijediplomski doktorski studij, Stomatološki fakultet Zagreb

2011.-2013. Završena edukacija iz Sistemske obiteljske terapije, zvanje obiteljski sistemski

psihoterapeut

2018. Obrana doktorskog rada na temu „Usporedba psihosocijalnoga funkcioniranja

osoba koje se liječe zbog ovisnosti o kockanju i alkoholu“, za zvanje doktor

znanosti

2018. Izbor u suradničko zvanje i suradničko radno mjesto poslijedoktoranda na

Katedri za psihijatriju na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

2019. Uža specijalizacija iz područja Alkoholizam i druge ovisnosti

Prof. dr. sc. GORDANA BULJAN FLANDER, klinički psiholog i psihoterapeut

Diplomirala je 1980. godine na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1985. godine i magistrirala iz područja kliničke psihologije. Nakon završenog poslijediplomskog studija 1999. godine na Sherwood Training Institute i Sveučilištu u Derby-ju, Nottingham u Velikoj Britaniji, postala je licencirani integrativni psihoterapeut. Doktorirala je 2001. godine na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s temom Uloga privrženosti i nekih osobina ličnosti u zlostavljanju djece: proširenje Bowlby-jeve teorije. 2016. godine stekla je zvanje redovitog profesora na Sveučilištu u Zagrebu. Trenutno radi kao predavač na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Osijeku.

1997. godine osnovala je Hrabri telefon, liniju za zlostavljanu i zanemarenu djecu. 2002. osnovala je i Polikliniku za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, koja je još uvijek jedina specijalizirana ustanova za rad sa zlostavljansom i zanemarenom djecom u ovom dijelu Europe.

Dio njezinog rada uključuje koordiniranje, educiranje i superviziju brojnih projekata usmjerenih na promicanje dobrobiti djece, kao i na rad sa stručnjacima iz institucija koje se bave zaštitom djece.

Mnogo puta je nagrađivana za svoj rad: 2008. godine dobila je nagradu Međunarodnog društva za prevenciju zlostavljanja i zanemarivanja djece (ISPCAN) za multidisciplinarni tim Poliklinike. Dobitnica je nagrade Grada Zagreba (2011.) za najveća postignuća i rezultate u teorijskom i praktičnom radu u području psihosocijalne i zdravstvene zaštite, nagrade „Zlatni grb“ Hrvatskog Psihološkog Društva (2012.), Zahvalnice Hrvatske psihološke komore (2013.) i nagrade „Snježana Biga Friganović“ Hrvatskog Psihološkog Društva (2010.) za poseban doprinos organizaciji, radu i razvoju Hrvatskog Psihološkog Društva, doprinoseći poboljšanju razvoja i statusa psihologije. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mladež i socijalnu politiku 2018. godine prepoznalo je i nagradilo njezin svestran rad i uspjeh nagradom za životno djelo za rad u promicanju dječjih prava.

Osim što radi izravno s djecom i obiteljima, aktivno i kontinuirano radi i u znanstvenom području. U suradnji sa stručnjacima Poliklinike i Hrabrog telefona provela je mnoga važna istraživanja vezana uz incidenciju i učestalost zlostavljanja i zanemarivanja djece u Hrvatskoj, nasilje i internetsko zlostavljanje, stavove i znanje liječnika u Hrvatskoj u pogledu zlostavljanja i zanemarivanje djece, izloženost djece zlostavljanju putem interneta, iskustvo nasilja među djecom i mladima vezano uz korištenje Interneta, mobilnih telefona, društvenih mreža i drugih suvremenih tehnologija, kao i utjecaj izloženosti na predškolsku djecu.

Ujedno je i suautor nekoliko knjiga: Nasilje nad i među djecom (sveučilišni udžbenik), Moji se roditelji razvode, Zašto baš ja?, Telefonsko savjetovanje: vodič za savjetovatelje, Odgajam li dobro svoje dijete? Savjeti za roditelje, Hiperaktivno dijete, Zlostavljanje i zanemarivanje djece; te brojne znanstvene i stručne radove o razvoju djece, roditeljstvu i traumama iz djetinjstva. Najnovija knjiga Znanost i umjetnost odgoja služi kao priručnik za suvremeni odgoj i daje praktične savjete za roditelje u suočavanju sa svakodnevnim izazovima.

Više od 30 godina radi s djecom u ovom području, a bila je i među prvim stručnjacima u Hrvatskoj koji su prepoznali važnost problema zlostavljanja i zanemarivanja djece. Mnogi je smatraju vodećim stručnjakom u području zaštite djece i mladih u Hrvatskoj.

Izv. prof. dr. sc. DALIBOR DOLEŽAL, prof. soc. pedagog

Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Izv.prof.dr.sc. Dalibor Doležal rođen je 05. svibnja 1978. godine u Bosanskoj Gradišci, Bosna i Hercegovina. Osnovnu i srednju školu završio je u Zagrebu. Nakon završene jezične gimnazije „Lucijana Vranjanina“, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1997. godine, a završio ga je 2001. godine obranom diplomskog rada pod naslovom „Neke socioekonomske karakteristike osuđenih osoba s obzirom na konzumiranje sredstava ovisnosti“.

Kao znanstveni novak počeo je raditi 01.01.2002. godine na projektu „Institucionalni i poslijepenalni tretman osuđenih ovisnika“, glavni istraživač prof. dr. sc. Ljiljana Mikšaj-Todorović. Poslijediplomski znanstveni studij edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti (modul Poremećaji u ponašanju) upisuje 2003. godine. U prosincu 2009. godine (29.12.2009.) stječe doktorat znanosti obranivši doktorsku disertaciju pod naslovom „Kriminalna karijera i kriminalni životni stil“, na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu.

Izv.prof.dr.sc. Dalibor Doležal sudjeluje u izvođenju nekoliko kolegija na Studijskom programu socijalne pedagogije na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu. Nositelj je na predmetima Seminari iz kriminologije II i Kriminalna karijera i kriminalni životni stil na diplomskom studiju Socijalne pedagogije. Sunositelj je na kolegijima Kriminologija i Comparative Criminology nositeljice prof.dr.sc. Ljiljane Mikšaj-Todorović te Upravljanje zatvorima nositeljice izv.prof.dr.sc. Anite Jandrić Nišević na diplomskom studiju Socijalne pedagogije.

Pristupnik se stručno usavršavao sudjelujući u nekoliko različitih edukacija. Kao voditelj i suradnik sudjelovao je u radu 18 znanstvenih projekata te 5 stručnih projekata. Samostalno ili u koautorstvu objavio je 18 znanstvenih radova te 6 stručnih radova i jedno poglavlje u znanstvenoj knjizi.

Član je European Society of Criminology (ESC), American Society of Criminology, Academy of Behavior Profiling te International Alumni Association.

U rujnu 2011. godine dobitnik je stipendije Junior Faculty Development Program (JFDP), namijenjene znanstvenom i nastavnom usavršavanju nastavnog osoblja na nekom od američkih sveučilišta pod pokroviteljstvom U.S. Department of State's Bureau of Educational and Cultural Affairs. U listopadu 2018. godine dobitnik je stipendije MOFA Taiwan Fellowship u okviru koje je u 2019. godini boravio na Tajvanu u svrhu provođenja istraživanja pod nazivom „The Structure and the Dynamics of the Illegal Drug Market in Taiwan“. Također, u 2019. godini dobitnik je Posebne dekanove nagrade kao član organizacijskog odbora susreta alumnijskih prvih generacija Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.

Područja znanstvenog interesa su ilegalna tržišta droga, organizirani kriminalitet, kriminalna karijera te cyberkriminalologija.

**MIRJANA ORBAN, dr. med. spec psihijatar, subspec. iz alkoholizma
i dr. ovisnosti i subspec. iz psihoterapije**

Voditeljica Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, Nastavnog
zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrije Štampar“

POZVANA PREDAVANJA

1.

„Online psihoterapija“

ANTE BAGARIĆ

KB Vrapče, Zavod za liječenje ovisnosti

Kontakt: ante.bagaric@yahoo.com

Pandemija je dovela do naglog razvoja i širenja online psihoterapije. Online psihoterapija ima cijeli niz prednosti, ali i veliki broj rizičnih postupaka. Edukacija i trening su najbolja i jedina rješenja za izbjegavanje i razrješenje ovih terapijskih nepogodnosti.

2.

„Nove psihoaktivne droge u RH”

SMILJA BAGARIĆ

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za suzbijanje zlouporabe droga

Kontakt: smilja.bagaric@hzjz.hr

Prva pojava novih psihoaktivnih tvari diljem EU bilježi se još 2005. godine, dok je vrhunac njihove pojavnosti kako u EU tako i u Republici Hrvatskoj bio tijekom 2014. i 2015. godine. Najučestalije nove psihoaktivne tvari poznate i kao nove droge ili tzv. legalice dolaze iz skupine sintetskih kanabinoida i sintetskih katinona. One čine čak 70% ukupno novoidentificiranih psihoaktivnih tvari u posljednjih 7 godina. Također, države članice EU izvještavaju o najvećem broju zapljena iz navedenih skupina. U posljednje vrijeme se sve više identificiraju novi opiodi koji zbog svoje velike potentnosti izazivaju brojne zdravstvene probleme ali i predoziranja sa smrtnim ishodom. Također, bilježi se sve veća pojava i novih benzodiazepina. Kako bi se pravovremeno pratila pojava novih droga ali i davali učinkoviti odgovori na EU razini ali i na nacionalnim razinama država članica osnovani su Sustavi ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

3.

“Ovisnost o kockanju i igranje igara na sreću tijekom koronakrize”

DAVOR BODOR

Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan“, Zagreb

Kontakt: davor.bodor@pbsi.hr

Prema posljednjem istraživanju o navikama kockanja odnosno o igranju igara na sreću u hrvatskom društvu iz 2015.g. 9% odraslih osoba ima neku razinu problema povezanih s kockanjem, a od toga njih čak 2,2% pokazuje izražene psihosocijalne probleme uzorkovane kockanjem. Podatci nisu iznenađujući ako se krene od toga da je kockanje odnosno igranje igara na sreću u našem društvu jako raširena i široko promovirana i dostupna aktivnost. Jednako kao što su provedena istraživanja registrirala povezanost između financijske krize 2008.g. i financijskog stresa s povećanom konzumacijom alkohola, droga i kockanja, slične pojave su registrirane i tijekom aktualne korona-krize koja je dodatno opteretila ionako tešku epidemiološku situaciju kada je ovisnost o kockanju u pitanju. Više je studija pokazalo i kako aktualna korona-kriza ima značajan utjecaj na mentalno zdravlje, te da je tijekom nje došlo do porasta anksioznih, depresivnih i drugih psihičkih poremećaja. Kao najčešći rizični čimbenici se navode utjecaj socijalne izolacije i nemogućnost pristupa sustavu stručne pomoći. Kada je riječ o aktivnostima kockanja istraživanja su nadalje pokazala kako se ukupno kockanje smanjilo prije i za vrijeme lockdown-a, u smislu smanjenja učestalosti kockanja i količine potrošenog novca, no kod kockara koji su učestalo igrali, te osobito kod rizičnih i problemskih obrazaca kockanja nije došlo do promjene u obrascima igranja iako je došlo do smanjenja dostupnosti i pristupačnosti. Ovdje se ovisnici o kockanju opisuju kao osobito ranjiva skupina tijekom trajanja epidemije. Osim sportskog klađenja, sve su ostale on line igre bile kontinuirano dostupne tijekom lockdown-a, pri čemu je važno naglasiti kako se on line kockanje opisuje kao posebno rizičan oblik kockanja za razvoj ovisnosti s obzirom na

pristupačnost, veliku ponudu igara i anonimnost. Iskustva Dnevne bolnice za ovisnost o kockanju Klinike za psihijatriju Sveti Ivan potvrđuju ranija istraživanja s većim brojem pacijenata koji traže stručnu pomoć, dominantna aktivnost je on line kockanje s često izraženim komorbiditetima, kraćim trajanjem bolesti i izraženijom egzistencijalnom ugrozom. Zamjetan je i porast broja liječenih ovisnika koji su do korona krize stabilno održavali apstinenciju od kockanja, a potom slijedom nepovoljne realitetne situacije ulaze u prolongirani recidiv kockanja i ponovno se javljaju na liječenje.

4.

„Utjecaj pandemije COVID 19 bolesti na mentalno zdravlje djece i roditelja“

GORDANA BULJAN FLANDER

kontakt: gordana.flander@poliklinika-djeca.hr

COVID-19 kriza više je od zdravstvene krize. Mnogi gubitci, izvori stresa, ljutnje, straha i bespomoćnosti javljaju se svima nama. Roditelji imaju posebnu odgovornost; osim brige o sebi, trebaju brinuti o djeci. Prema istraživanjima ranijih svjetskih kriza, ali i ove aktualne, kao i prema kliničkim iskustvima, jasno je da su određene posljedice po mentalno zdravlje djece i mladih, roditelja i obitelji kao cjeline neizbježne. Činjenica je da se kroz mnoge obitelji prožima psihološka traumatizacija povezana sa strahom, neizvjesnošću, socijalnom izolacijom, gubitcima i brojnim drugim aspektima života koji se u javnom prostoru pogrešno nazivaju „novim normalnim“, implicirajući da je postojeće stanje nešto na što se trebamo naviknuti. Ekspresija tih posljedica u djece prepoznata je kao dodatan rizični čimbenik za narušenu obiteljsku dinamiku i nasilje u obitelji, počinjeno od strane roditelja koji su i sami opterećeni izazovima, u kojih se bilježi više teškoća mentalnog zdravlja i zlouporabe sredstava ovisnosti. U ovom izlaganju nastojat ćemo otkriti pukotine u naizgled začaranom krugu problema kako bi naša djeca krizu preživjela i proživjela sa što manje budućih teškoća.

5.

“Utjecaj korona krize na liječenje ovisnosti o psihoaktivnim tvarima”

DALIBOR DOLEŽAL

Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kontakt: dalibor.dolezal@erf.unizg.hr

Pandemija COVID-19 donijela je velike izazove zdravstvenim sustavima i javnozdravstvenim politikama na globalnoj razini, jer zahtijeva nove strategije liječenja i prevencije kako bi se prilagodile utjecaju pandemije. Društvene i ekonomske promjene uzrokovane pandemijom, uz tradicionalne poteškoće u pogledu pristupa liječenju i pridržavanja liječenja, imale su znatan utjecaj na osobe ovisne o psihoaktivnim tvarima koje su posebno izložene problemima uzrokovanim Covid-19 pandemijom zbog njihovih kliničkih, psiholoških i psihosocijalnih čimbenika. U ovom izlaganju će se dati uvid o utjecaju Covid-19 pandemije na liječenje ovisnosti o psihoaktivnim tvarima temeljem iskustava zemalja na području Europske unije i Hrvatske te smjernice za poboljšanje rada u okvirima trenutne pandemije Covid-19.

6.

„Utjecaj COVIDa na mentalno zdravlje, prvenstveno mentalno zdravlje djece i mladih“

MIRJANA ORBAN

Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Zagreb

Kontakt: Mirjana.Orban@stampar.hr

Pandemija infekcije COVID -19 dovela je do promjena u svakodnevnom funkcioniranju. Osim učinka na fizičko zdravlje ostavila je posljedice na mentalno zdravlje. Posljedice na mentalno zdravlje povezane su s psihološkom otpornosti svakog pojedinca. Grad Zagreb je osnovao multidisciplinarno povjerenstvo koje se bavilo zaštitom mentalnog zdravlja djece i mladih.

Povjerenstvo se usmjerilo na otkrivanje kojoj je djeci potrebna podrška te izgradnji mreže koja će istu učiniti dostupnom. Proveden probir za mentalno zdravlje učenika osnovnih i srednjih škola grada Zagreba. Roditeljima je omogućen pristup aplikaciji, koja im je omogućila brz i jednostavan uvid u mentalno zdravlje njihove djece te potrebe za podrškom.

Cilj ovog projekta probira, kojim je obuhvaćeno više od 22 000 djece i mladih, pod nazivom „Podrška jačanju mentalnog zdravlja djece i mladih tijekom i nakon COVID-19 zdravstvene krize i potresa u Gradu Zagrebu“, bio je omogućavanje rane identifikacije za najugroženiju djecu i adolescente te usmjeravanje na primanje podrške uz osiguravanje stručnih intervencija, kako bi se ublažio utjecaj sadašnje situacije na njihov razvoj i mentalno zdravlje.

USMENA IZLAGANJA

1.

„Virtualni svijet i razvoj problema u ponašanju kod djece u doba pandemije COVID-19“

INES KOROPATNICKI, GLORIJA ODOBAŠIĆ

Tijekom pandemije COVID-19 dolazi do značajnog porasta prodaje igrica i aktivnosti djece na internetu vezano za sudjelovanje u igrama na društvenim mrežama poput Tik Toka, EA Sports, PS, XBOX, kompjuter što je dovelo do socijalne izoliranosti djeteta i razvoja problema u ponašanju djeteta te do promjena u njihovom zdravstvenom stanju kako fizičkom tako i psihičkom. Nakon što su mnogi roditelji prepoznali promjene u ponašanju svog djeteta morali su tražiti pomoć struke bez koje ne bi uspjeli riješiti nastale probleme. Samim time povećao se broj djece uključene u tretman centra za socijalnu skrb, psihologa ili pak psihijatra.

2.

„Utjecaj pandemije COVID-19 na ovisnost o internetu“

MAJA MIŠKULIN, IVAN MIŠKULIN

Pandemija COVID-19 te prateće socijalno distanciranje, a osobito razdoblja zatvaranja, iznjedrili su skrivenu masu ponašajnih ovisnosti, koje snažno utječu na posebno ranjive skupine u populaciji, prije svega na adolescente i mlade odrasle osobe. Razdoblja zatvaranja, socijalno distanciranje, gubitak posla, financijski problemi, stres, depresija, anksioznost, fobija i konačno dostupnost puno slobodnog vremena, sve zajedno stvaraju plodno tlo na kojem ponašajne ovisnosti u spomenutim populacijskim podskupinama počinju neumoljivo rasti. Recentna istraživanja u različitim zemljama pokazuju kako je upotreba interneta, posebice sadržaji internetske pornografije te igranje online igara, značajno povećano u razdobljima socijalnog distanciranja, a posebice tijekom razdoblja zatvaranja. Među vrstama ponašajnih ovisnosti, ovisnost o internetu (posebno korištenje društvenih mreža), virtualni seks, i videoigre su na vrhu popisa. Osim štetnih učinaka na mentalno zdravlje, produženo vrijeme pred ekranom dovodi do smanjene tjelesne aktivnosti, izmijenjenih prehrambenih navika i poremećenog cirkadijanog ritma što u konačnici kulminira u velikoj pojavnosti kardiometaboličkih poremećaja, pretilosti i dijabetesa. U ovom radu posebno će bit obrađen utjecaj pandemije COVID-19 na ovisnost o internetu, s naglaskom na utjecaj pandemije na proširenost ove ovisnosti u spomenutim, posebno ranjivim populacijskim podskupinama. Iz do sada dostupnih podataka, jasno se vidi kako su pandemija COVID-19 i njezini psihosocijalni utjecaji zapravo napravili jedan naizgled nevidljiv, začarani krug koji počinje stresom, depresijom, socijalnim distanciranjem, tjeskobom, viškom slobodnog vremena uz jeftine internetske usluge što dovodi do značajno učestalije pojavnosti ovisnosti o internetu koja pak za posljedicu ima promjene raspoloženja, razdražljivost, tjeskobu i stres samo kako bi se pogođeni pojedinac čvrsto držao inicijalnih pokretača ove ovisnosti i zapravo se svaki puta iznova vrtio u ovom začaranom krugu s brojnim mentalnim i tjelesnim, dugotrajnim posljedicama. Imajući sve prethodno opisano na umu, postaje jasno kako će se zdravstveni sustavi diljem

svijeta, nakon nadvladavanja aktualne pandemije morati nositi s velikim brojem osoba pogođenih ponašajnim ovisnostima, prije svega ovisnošću o internetu, kao posljedicom same pandemije i njezinih psihosocijalnih utjecaja na populaciju. U tom kontekstu vrlo je važno poduzimanje preventivnih aktivnosti s ciljem ograničavanja proširenosti spomenutih ovisnosti.

3.

„Utjecaj COVID-19 na obrasce uporabe psihoaktivnih droga“

MAJA VALENTIĆ, DANIJELA ŠTIMAC GRBIĆ

Uvod: Novi koronavirus SARS-CoV-2, uzročnik bolesti COVID-19, u Hrvatskoj je prvi puta potvrđen 25. veljače 2020. godine. Zbog povećanja broja oboljelih u državi, Ministar zdravstva je 11. ožujka donio Odluku o proglašenju epidemije bolesti COVID-19 na teritoriju Republike Hrvatske. Restrikcije i mjere za smanjenje zaraze novim koronavirusom, kao i same preporuke za rad ustanova koje pružaju tretman ovisnicima i konzumentima psihoaktivnih droga, utjecale su kako na obrasce uporabe psihoaktivnih droga, tako i na prikupljanje podataka o navedenim obrascima te samim liječenim osobama. Metode: Registar osoba liječenih zbog uporabe psihoaktivnih droga osnovan je 1978. godine, a njegova je primarna zadaća prikupljanje, obrada i analiza podataka o osobama u tretmanu zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u javnozdravstvene svrhe. Naglasak će biti stavljen na usporedbu podataka iz Registra za 2020. godinu s podacima prethodnih godina, uz prikaz rezultata ankete upućene ustanovama koje sudjeluju u radu Registra, kako bi se dobila šira slika o učincima i implikacijama COVID-19 na obrasce uporabe psihoaktivnih droga. Rezultati: U odnosu na godinu prije, u 2020. godine došlo je do velikog pada novih slučajeva (-40%), manjeg smanjenja ukupnog broja liječenih osoba (-20%), dok je za osobe na supstitucijskoj terapiji zabilježen stabilan trend (pad od 5%). Najveće razlike u odnosu na prethodnu godinu dogodile su se u razdoblju zatvaranja (lockdowna) kada su ustanove koje pružaju tretman ovisnicima i konzumentima psihoaktivnih droga usluge pružale više putem telefona i interneta nego uživo. Kod ustanova koje su bile potpuno otvorene, lockdown je usporio dinamiku posjeta njihovih pacijenata. Zaključak: Za potpunu sliku o utjecaju COVID-19 na obrasce uporabe psihoaktivnih droga u RH, analize iz Registra trebale bi se upotpuniti i nekim analizama, primjerice istraživanjem uporabe droga u općoj populaciji, analizom otpadnih voda itd.

4.

„Najbolji JA – Sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti“

MARTINA NIKOLIĆ, MARIN ČORIĆ

Sažetak: Centar za nestalu i zlostavljaju djeću dulji niz godina provodi mentorske programe s ciljem prevencije ovisnosti. Jedan od njih je i "Najbolji JA – Sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti " - projekt odobren i financiran od strane Ministarstva zdravstva, a u skladu s Europskim standardima za kvalitetnu prevenciju zlouporabe droga (EDPQS). Kroz usmeno izlaganje o projektu bismo voljeli prezentirati osnovne informacije o projektu i naša iskustva tijekom njegovo provođenja. Ciljana skupina projekta su djeca i mladi u riziku korisnici usluga smještaja i poludnevnog boravka Centra za nestalu i zlostavljaju djeću, Centra za pružanje usluga u zajednici Klasje, Doma za odgoj djeće i mladeži Osijek i Centra za socijalnu skrb Osijek. Opći cilj projekta je selektivna prevencija svih vrsta ovisnosti kod djeće i mladih u riziku na području Osječko – baranjske i Vukovarsko – srijemske županije u skladu s Europskim standardima za kvalitetnu prevenciju zlouporabe droga. Kako bi se ostvario opći cilj programa postavljena su dva specifična cilja: 1. Razvijanje socijalnih vještina i znanja te podržavanje kvalitetnog i strukturiranog provođenja slobodnog vremena radi prevencije ovisnosti i upuštanja u rizična ponašanja kod djeće i mladih kroz uključivanje u mentorski program 2. Unaprjeđenje znanja djeće i mladih, volontera i stručnjaka o učinkovitim metodama prevencije ovisnosti te informiranje javnosti o utjecaju i posljedicama sredstava ovisnosti i zdravim načinima života. Otvoren je i poziv za volontere koji se mogu uključiti u provedbu ovoga projekta na način da postanu mentori djeci u potrebi, za što provodimo i posebne edukacije - o čemu bismo također rado obavijestili sve sudionike simpozija.

POSTER PREZENTACIJE

1.

„Legosi u centru - zaokružena priča!“

ANA VEOČIĆ, MIRJANA HINEK

Pojam problema u ponašanju obuhvaća slojevit kontinuum fenomena, a osim što ometaju djetetov razvoj, problemi u ponašanju predstavljaju izazov i zajednici zbog čega djeca i mladi s PUP-om nerijetko nailaze na stigmatizaciju i nerazumijevanje u svojoj socijalnoj sredini. Djeca i mladi uključuju se u tretman poludnevnog boravka nakon što su u njihovom funkcioniranju zapažene određene poteškoće i rizična ponašanja, a neki od njih su konzumiranje alkohola i sredstava ovisnosti. Kako bi djelovali u području prevencije i tretmana djece i mladih s PUP-om, Centar za nestalu i zlostavljšanu djecu od 2014. godine do danas pokrenuo je ukupno 8 poludnevnih boravaka za djecu i mlade s problemima u ponašanju u 5 slavonskih županija. Kako najveći broj djece i mladih s područja Osječko – baranjske županije gravitira prema gradu Osijeku, a dostupne socijalne usluge nisu dostatne za svu djecu i mlade s PUP-om, uočena je potreba za proširenjem kapaciteta usluge poludnevnog boravka, ali i za socijalnom uslugom organiziranog stanovanja kako bi se, između ostalog, djelovalo u području prevencije ovisnosti. Zbog spomenutog, kao i znanstveno-istraživačkih aktivnosti, pokrenut je projekt „Legosi u centru – zaokružena priča!“ koji je odobrilo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u okviru otvorenog Poziva „Unaprjeđenje postojećih i širenje usluga izvaninstitucionalne skrbi na području odabranih urbanih aglomeracija/područja Osijek, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Split, Zadar i Zagreb“. Projekt se provodi u partnerstvu s Gradom Osijekom i Domom za odgoj djece i mladeži Osijek, a predviđeno trajanje projekta je od 11.10.2021. do 11.10.2023. godine. Svrha projekta „Legosi u centru – zaokružena priča!“ je širenje mreže socijalnih usluga na području Grada Osijeka pokretanjem socijalne usluge organiziranog stanovanja, proširenjem usluge poludnevnog boravka, osiguravanjem nastavka pružanja psihosocijalne podrške i usluge multidisciplinarnog mobilnog tima djeci i mladima s problemima u ponašanju te njihovim obiteljima. Projekt je usmjeren i na jačanje kapaciteta stručnjaka koji su uključeni u rad s ciljanom skupinom,

uključivat će analizu potreba, dostupnih programa i usluga te izradu preporuka za unapređenje razvoja mreže socijalnih usluga na području UA Osijek. Također, promotivnim aktivnostima djelovat će se na poticanje društvene empatije prema djeci i mladima s problemima u ponašanju. Ciljevi projekta mogu se podijeliti u 3 kategorije: 1. Pružanje podrške procesu deinstitutionalizacije i podizanje svijesti javnosti o prednostima deinstitutionalizacije te poteškoćama i potrebama djece i mladih s problemima u ponašanju kroz medijsku kampanju i promotivne aktivnosti. 2. Unapređenje kvalitete, razvoj i širenje izvaninstitucijskih socijalnih usluga na području UA Osijek kroz proširenje kapaciteta poludnevnog boravka, pokretanje usluge organiziranog stanovanja, pružanje psihosocijalne podrške, osiguravanje nastavka rada postojećeg mobilnog tima i angažiranje educiranih volontera u radu s djecom i mladima s problemima u ponašanju i njihovim obiteljima. 3. Jačanje kapaciteta stručnjaka s područja UA Osijek koji rade s djecom i mladima s problemima u ponašanju i njihovim obiteljima za organiziranje i pružanje izvaninstitucijskih socijalnih usluga i provedbu procesa deinstitutionalizacije kroz edukativne aktivnosti za stručnjake. Kroz projekt provodit će se razne aktivnosti kao što su radionice praktičnih i životnih vještina, socijalnih i komunikacijskih vještina, kreativne i sportske radionice kako bi djeci i mladim s PUP-om pružili sveobuhvatnu uslugu te djelovali i na području prevencije svih oblika ovisnosti. Kako bismo našim korisnicima pružili što kvalitetniju uslugu, kroz projekt će biti izrađen volonterski program te će se uključiti 30 educiranih volontera koji će dodatno osnažiti naše korisnike, ali učvrstiti važnost CNZD-a kao kvalitetnog pružatelja socijalnih usluga. Obzirom na sve navedeno, bila bi nam čast i zadovoljstvo, putem e-postera, поближе predstaviti ovaj projekt na kojeg smo iznimno ponosni!

SAŽETCI U KNJIZI SU DOSTAVLJENI OD STRANE NJIHOVIH AUTORA U SVRHU OBJAVLJIVANJA U KNJIZI SAŽETAKA. MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO BRODSKO POSAVSKE ŽUPANIJE NISU ODGOVORNI ZA NJIHOV SADRŽAJ.

ISSN 2623-6583